

วิธีดำเนินการวิจัยและการรวบรวมข้อมูล

ในหนังสือจะกล่าวถึง วัตถุประสงค์ของการวิจัย กลุ่มประชากร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กที่มีครูไม่ครบชั้น สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 6
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับปัญหาในการบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ที่มีครูไม่ครบชั้น สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 6
3. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการบริหารงานและปัญหาในการบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กที่มีครูไม่ครบชั้น สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 6

กลุ่มประชากร

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่

1. กลุ่มผู้บริหาร ได้แก่ ครูใหญ่ หรืออาจารย์ใหญ่ โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ที่มีครูไม่ครบชั้น สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 6 จำนวน 91 คน นำมาศึกษา 73 คน โดยการเปิดตารางกำหนดขนาดของตัวอย่าง ของ เคริจี มอร์แกน (1970: 608)

กลุ่มผู้บริหาร 73 คนนี้ สุ่มตัวอย่างจากผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กที่มีครูไม่ครบชั้น ทุกจังหวัดในเขตการศึกษา 6 ยกเว้นจังหวัดสิงห์บุรี และอ่างทอง ซึ่งไม่มีโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กที่มีครูไม่ครบชั้น เป็นการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ

(Stratified Random Sampling) โดยดำเนินการดังนี้

1. จำแนกผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กที่มีครูไม่ครบชั้นในเขตการศึกษา 6 ทั้งหมด ออกเป็นกลุ่มย่อยของแต่ละจังหวัด ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 8 จำนวนผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กที่มีครูไม่ครบชั้น เขตการศึกษา 6

จังหวัด	จำนวนผู้บริหาร
สระบุรี	25
พระนครศรีอยุธยา	24
ลพบุรี	23
อุทัยธานี	16
ชัยนาท	3
รวม	91

แหล่งข้อมูล รายงานประจำเดือนกันยายน 2527 สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี พระนครศรีอยุธยา ลพบุรี อุทัยธานี และชัยนาท

2. กำหนดหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากจำนวนประชากรของแต่ละจังหวัด โดยเปิดตารางกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างของ เกรจี และมอร์แกน (1970: 608) เพื่อให้เป็นหลักในการเทียบบัญญัติไตรยางค์หาสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างโดยเทียบว่า ประชากร 91 คนจะเป็นกลุ่มตัวอย่าง 73 คน ประชากรของแต่ละจังหวัดเป็นเท่าไร ก็สามารถเทียบหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างของแต่ละจังหวัดได้ เมื่อได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างของแต่ละจังหวัดแล้ว ก็สุ่มตัวอย่างแบบง่ายโดยการจับฉลากให้ได้จำนวนผู้บริหารหาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ผลของการสุ่มตัวอย่างเป็นดังนี้

ตารางที่ 9 จำนวนผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กที่มีครูไม่ครบชั้น เขตการศึกษา 6 และกลุ่มตัวอย่าง

จังหวัด	จำนวนผู้บริหาร	กลุ่มตัวอย่าง
สระบุรี	25	20
พระนครศรีอยุธยา	24	19
ลพบุรี	23	18
อุทัยธานี	16	13
ชัยนาท	3	3
รวม	91	73

2. กลุ่มครู ได้แก่ครูที่ทำการสอนในโรงเรียนที่ผู้บริหารถูกสุ่มเป็นกลุ่มตัวอย่างกำหนดไว้ร้อยละ 50 ของจำนวนครูแต่ละโรงเรียนที่ผู้บริหารเป็นกลุ่มตัวอย่าง เป็นการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย โดยการจับฉลาก ผลของการสุ่มตัวอย่างเป็นดังนี้

ตารางที่ 10 จำนวนครูโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กที่มีครูไม่ครบชั้น เขตการศึกษา 6

จังหวัด	จำนวนครู	กลุ่มตัวอย่าง
สระบุรี	107	53
พระนครศรีอยุธยา	109	54
ลพบุรี	89	44
อุทัยธานี	65	33
รวม	373	186

แหล่งข้อมูล รายงานประจำเดือนกันยายน พ.ศ. 2527 สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด สระบุรี พระนครศรีอยุธยา ลพบุรี อุทัยธานี และชัยนาท ทั้งนี้จำนวนกลุ่มตัวอย่างของแต่ละจังหวัดในเขตการศึกษา 6 ที่จะทำการศึกษา มีดังนี้

ตารางที่ 11 จำนวนผู้บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กที่มีครูไม่ครบชั้น เขตการศึกษา 6 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

จังหวัด	ผู้บริหาร	ครู
สระบุรี	20	53
พระนครศรีอยุธยา	19	54
ลพบุรี	18	44
อุทัยธานี	13	33
ชัยนาท	3	3
รวม	73	186

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยอาศัยแนวการสร้างแบบสอบถามจากตำรา เอกสาร หนังสือ และรายงานผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษา แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามชนิดเลือกตอบ (Checklist) ตามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ตำแหน่ง อายุราชการ และวุฒิทางการศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามชนิดเลือกตอบ (Checklist) มาตราส่วนประเมินค่า (Rating - Scale) และชนิดปลายเปิด (Open-Ended) ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษา ขนาดเล็กที่มีครูไม่ครบชั้น

สำหรับคำถามชนิดเลือกตอบนั้น (Checklist) ให้ผู้บริหารและครูจัดลำดับความสำคัญของงานในแต่ละด้าน และทำแบบสอบถามแต่ละข้อมีคำถามชนิดปลายเปิด (Open - Ended) ให้ผู้บริหารและครูระบุงานบริหารโรงเรียนอื่น ๆ ที่มี

ส่วนคำถามชนิดมาตราส่วนประเมินค่า (Rating - Scale) ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กที่มีครูไม่ครบชั้น เกี่ยวกับความจำเป็นที่จะต้องปฏิบัติงานต่าง ๆ แต่ละข้อมี 4 ทัวเลือก คือ จำเป็นมากที่สุด จำเป็นมาก จำเป็นน้อย และจำเป็นน้อยมากหรือไม่จำเป็นเลย

คำถามทั้งหมดมี 43 ข้อ แบ่งออกเป็นงานต่าง ๆ ดังนี้

การบริหารงานวิชาการ 12 ข้อ จากข้อ 1 - 12

การบริหารงานบุคลากร 7 ข้อ จากข้อ 13 - 19

การบริหารงานกิจการนักเรียน 9 ข้อ จากข้อ 20 - 28

การบริหารงานอาคารสถานที่ 4 ข้อ จากข้อ 29 - 32

การบริหารงานธุรการและการเงิน 6 ข้อ จากข้อ 33 - 39

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประเมินค่า (Rating - Scale) และ ชนิดปลายเปิด (Open - Ended) ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู เกี่ยวกับปัญหาในการบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษาขนาด เล็กที่มีครูไม่ครบชั้น

คำถามชนิดมาตราส่วนประเมินค่า (Rating - Scale) ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษาขนาด เล็กที่มีครูไม่ครบชั้น มี 40 ข้อ แต่ละข้อมี 4 ทวิเลือก คือ มีปัญหามากที่สุด มีปัญหามาก มีปัญหาน้อย และมีปัญหาน้อยมาก หรือไม่มีปัญหาเลย ท้ายข้อแต่ละข้อมีช่องว่างให้ระบุสาเหตุของปัญหา

ข้อคำถามแบ่งออกเป็นปัญหาคำกว้าง ๆ ดังนี้

การบริหารงานวิชาการ 8 ข้อ จาก 1 - 8

การบริหารงานบุคลากร 9 ข้อ จาก 9 - 17

การบริหารงานกิจการนักเรียน 7 ข้อ จากข้อ 18 - 24

การบริหารงานอาคารสถานที่ 2 ข้อ จากข้อ 25 - 26

การบริหารงานธุรการและการเงิน 7 ข้อ จากข้อ 27 - 33

การบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน และชุมชน 7 ข้อ จากข้อ 34-40

สำหรับคำถามชนิดปลายเปิด (Open - Ended) ท้ายแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ให้ผู้บริหารและครูระบุปัญหาอื่น ๆ พร้อมแนวทางแก้ไข

ในการสร้างแบบสอบถามนี้ อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ได้ตรวจสอบรายละเอียดของข้อคำถามทุกข้อแล้ว จึงได้จัดพิมพ์แล้วให้บุตรคุณวุฒิและยูเชียวชาญ 8 ท่าน ตรวจสอบปรับปรุงแก้ไข หลังจากนั้นผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของบุตรคุณวุฒิและยูเชียวชาญ แล้วจึงนำมาเสนออาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ พิจารณาอีกครั้งนี้ จึงได้จัดพิมพ์แล้วนำไปการวิจัยครั้งนี้

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามและหนังสือขอความร่วมมือของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ไปยังสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดที่เกี่ยวข้องในเขตการศึกษา 6 ด้วยตนเอง

เพื่อขอความร่วมมือจากจังหวัดส่งแบบสอบถามไปยังสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ และให้สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ส่งแบบสอบถามไปยังผู้บริหารและครูทอบแบบสอบถาม และส่งคืนผู้วิจัยทางไปรษณีย์ โดยใส่ซองของที่เจ้าหน้าที่ของถึงผู้วิจัย และปิดซองตราไปรษณียากรไว้ เรียบร้อยแล้วควย ในการ เก็บคืนผู้วิจัย ขอความร่วมมือจากผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้เก็บรวบรวมส่งคืนให้

แบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับคืนมาจำนวนครั้งที่แสดงไว้ในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 12 จำนวนแบบสอบถามที่ได้รับคืน

ประเภท	จำนวนที่ส่งไป	จำนวนที่ได้รับคืน	ร้อยละ
ผู้บริหาร	73	60	82.19
ครู	186	180	96.77
รวม	259	240	92.66

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ทอบแบบสอบถามทั้ง 2 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้บริหาร และกลุ่มครู โดยนำข้อคำถามตอนที่ 1 มาแจกนับ (tally) หาความถี่ จำนวนความ เพศ อายุ ตำแหน่ง อายุราชการ และวุฒิทางการศึกษา แล้วนำไปหารค่าร้อยละ (Percent) เพื่อนำเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษา ขนาดเล็กที่มีครูไม่ครบชั้น

ส่วนที่ 1 ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการจัดลำดับความสำคัญ
ของงานบริหาร โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ที่มีครูไม่ครบชั้น วิเคราะห์ดังนี้

1. นำข้อความตามข้อ 1 - 6 มาแจกนับหาความถี่ (tally)
ของลำดับความสำคัญของการบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ที่มีครูไม่ครบชั้น
และให้นำหนักลำดับความสำคัญของงาน ดังนี้

งานที่มีความสำคัญเป็นลำดับที่ 1	ให้นำหนักเท่ากับ 5
งานที่มีความสำคัญเป็นลำดับที่ 2	ให้นำหนักเท่ากับ 4
งานที่มีความสำคัญเป็นลำดับที่ 3	ให้นำหนักเท่ากับ 3
งานที่มีความสำคัญเป็นลำดับที่ 4	ให้นำหนักเท่ากับ 2
งานที่มีความสำคัญเป็นลำดับที่ 5	ให้นำหนักเท่ากับ 1

เมื่อให้นำหนักแล้วนำไปหาค่าเฉลี่ย ของแต่ละงาน แล้วจัดลำดับความสำคัญ
ของงานเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย นำเสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบความ
เรียง

2. รวบรวมความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับความสำคัญของการ
บริหารงานโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ที่มีครูไม่ครบชั้น จากแบบสอบถามชนิด
ปลายเปิด (Open ended) ทายข้อ 1 - 6 มาวิเคราะห์เนื้อหา แล้วเสนอ
ผลการวิเคราะห์เนื้อหาเป็นแบบความเรียง

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับความจำเป็นที่จะต้อง
ปฏิบัติงานต่าง ๆ ในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ที่มีครูไม่ครบชั้น วิเคราะห์ดังนี้

1. กำหนดน้ำหนักแต่ละมาตราส่วนของคำถามทุกข้อ จากจำเป็นมากที่สุด
จำเป็นน้อยมาก หรือไม่จำเป็นเลย ดังนี้

จำเป็นน้อยมาก หรือไม่จำเป็นเลย	ให้นำหนักเท่ากับ 1
จำเป็นน้อย	ให้นำหนักเท่ากับ 2
จำเป็นมาก	ให้นำหนักเท่ากับ 3
จำเป็นมากที่สุด	ให้นำหนักเท่ากับ 4

แล้วนำไปหาค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วนำเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง โดยวิเคราะห์ข้อมูลตามเกณฑ์ต่อไปนี้

- 1.00 - 1.50 หมายความว่า จำเป็นน้อยมากหรือไม่จำเป็นเลย
- 1.51 - 2.50 หมายความว่า จำเป็นน้อย
- 2.51 - 3.50 หมายความว่า จำเป็นมาก
- 3.51 - 4.00 หมายความว่า จำเป็นมากที่สุด

2. เปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างกลุ่มผู้บริหารและกลุ่มครูเกี่ยวกับการบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ที่มีครูไม่ครบชั้น จากแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) วิเคราะห์ข้อมูลโดยค่า $t - test$ แล้วนำเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับปัญหาในการบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กที่มีครูไม่ครบชั้น วิเคราะห์ดังนี้

1. กำหนดน้ำหนักแต่ละมาตราส่วนของคำถามทุกข้อ เกี่ยวกับปัญหาในการบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ที่มีครูไม่ครบชั้น ในงานทั้ง 6 ด้าน ทั้งไม่มีปัญหามากที่สุด ถึงมีปัญหาน้อยมากหรือไม่มีปัญหาเลย ดังนี้

มีปัญหาน้อยมากหรือไม่มีปัญหาเลย ให้น้ำหนักเท่ากับ 1

มีปัญหาน้อย ให้น้ำหนักเท่ากับ 2

มีปัญหามาก ให้น้ำหนักเท่ากับ 3

มีปัญหามากที่สุด ให้น้ำหนักเท่ากับ 4

แล้วนำไปหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วนำเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง โดยวิเคราะห์ข้อมูลตามเกณฑ์ต่อไปนี้

- 1.00 - 1.50 หมายความว่า มีปัญหาน้อยมากหรือไม่มีปัญหาเลย
 1.51 - 2.50 หมายความว่า มีปัญหาน้อย
 2.51 - 3.50 หมายความว่า มีปัญหาปานกลาง
 3.51 - 4.00 หมายความว่า มีปัญหาหนักที่สุด

2. รวบรวมความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหา
 การบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กที่มีครูไม่ครบชั้น จากคำถามชนิดปลายเปิด
 (Open Ended) ทำข้อของทุกข้อ นำมาวิเคราะห์เนื้อหาแล้วนำเสนอเป็นความเรียง

3. เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานโรงเรียน
 ประถมศึกษาขนาดเล็กที่มีครูไม่ครบชั้น ในงานทั้ง 6 ด้าน ระหว่างกลุ่มผู้บริหารและกลุ่มครู
 จากแบบสอบถามชนิดประเมินค่า (Rating Scale) วิเคราะห์ข้อมูลโดยค่า
 t - test แล้วนำเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง

4. รวบรวมความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับปัญหาอื่น ๆ ในการ
 บริหารงานโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กที่มีครูไม่ครบชั้น และแนวทางแก้ไข จากแบบ
 สอบถามชนิดปลายเปิด (Open Ended) ทำแบบสอบถามชนิดประเมินค่า
 (Rating Scale) วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาแล้วนำเสนอเป็นความเรียง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการทางสถิติดังนี้

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการทางสถิติ ดังนี้

1. ทาคารอยละ
2. ทาคาเฉลี่ย

จากสูตร (ประคอง กรรณสูต, 2520 : 40-41)

$$\bar{X} = \frac{\sum fX}{N}$$

เมื่อ \bar{X} = ค่าเฉลี่ย

$\sum fX$ = ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N = จำนวนประชากรทั้งหมด

3. หาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

จากสูตร (ประคอง กรรณสูต, 2520: 51)

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum fX^2}{N} - \left(\frac{\sum fX}{N}\right)^2}$$

S.D. = ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum fX^2$ = ผลรวมของกำลังสองของคะแนนทั้งหมด

$\sum fX$ = ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N = จำนวนประชากรทั้งหมด

4. หาค่าอัตราส่วนวิกฤต (t - test)

จากสูตร (ชูศรี วงศ์วิเศษ, 2526: 122)

$$t = \frac{\bar{x}_1 - \bar{x}_2}{\sqrt{\frac{s^2}{N_1} + \frac{s^2}{N_2}}}$$

เมื่อ t = อัตราส่วนวิกฤต

s_1 = ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มที่ 1

s_2 = ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มที่ 2

\bar{x}_1 = ค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่ 1

\bar{x}_2 = ค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่ 2

N_1 = จำนวนประชากรกลุ่มที่ 1

N_2 = จำนวนประชากรกลุ่มที่ 2